

लासं सिध्मरोगवत्तम् १२. अङ्गे शुक्लवर्णं पिङ्गाक्षम् १३. रात्रौ कृष्णवर्णं पिङ्गा-
क्षम् १४. ॥ २१ ॥

अथैतानष्टौ विद्वपानालभतेऽतिदीर्घं चातिरुस्वं चातिस्थूलं चातिकृशं चा-
तिशुक्लं चातिकृल्लं चातिकुल्लं चातिलोमशं च ।

अश्रूद्रा अत्राक्षणास्ते प्राजापत्याः ।

मागधः पुंश्चली कितवः क्लीबोऽश्रूद्रा अत्राक्षणास्ते प्राजापत्याः ॥ २२ ॥

इति माध्यन्दिनीयायां वाजसनेयसंहितायां त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३० ॥ ॥

तत एतान्वक्ष्यमाणानष्टौ विद्वपान् परस्परं विरुद्धपान्पशूनालभते । ता-
नाह । अतिदीर्घम् अतिरुस्वम् अतिस्थूलम् अतिकृशम् अतिशुक्लम् अतिकृल्लम्
अतिकुल्लं रोमरहितम् अतिलोमशं सर्वाङ्गव्यापिरोमाणम् । ते अष्टौ अश्रूद्राः
अत्राक्षणाः श्रूद्राक्षणाव्यतिरिक्ताः पशवो भवन्ति तेऽष्टावपि प्राजापत्याः प्राजा-
पतिदेवताः अष्टाऽऽत्तमानालभतऽइत्युपक्रम्य ते वै प्राजापत्या भवन्तीति [१३,
६, २, ७, ८.] श्रुतेः । अत्र ज्ञातिनियमात्पूर्वेषु ज्ञातेरनियमः । वीणावादादयश्चतुर्दश
अतिदीर्घादयोऽष्टौ एवं द्वाविंशतिः शेषाः । तथा मागधः पुंश्चली कितवः क्लीबः
एते चत्वारोऽपि श्रूद्राक्षणाव्यतिरिक्ताः प्राजापतिदेवताः पूर्वेः सहैते षड्विंशतिः
ते सर्वे द्वितीययूपे नियोज्याः ॥ ॥ सर्वेषां नियोगानन्तरं तान्निपुक्तान्पुरुषान्सह-
स्रशीर्षा पुरुष इति [३१. १-१६.] षोडशर्चेनानुवाकेन दक्षिणत उपविष्टो होतृ-
वदभिष्टौति । होतृवदिति प्रथमोत्तमयोस्त्रिर्वचनम् ऋगन्तानां प्रणवेन संधानं च ।
यथा । सहस्रशीर्षा पुरुषः - °ङुलोश्म् पुरुष एवेद७ - °रोक्तोश्म् । एवमभि-
ष्टौति । तत आलम्बनक्रमेण यथादिवतं प्रोक्षणादि । ब्राह्मणादीनां पर्याग्निकर-
णानन्तरमिदं ब्रह्मणे इदं क्षत्रायेत्येवं सर्वेषां यथास्वस्वदेवतोद्देशेन त्यागः । त-
तः सर्वान्ब्रह्मणादीन्यूपेभ्यो विमुच्योत्सृजति । तत एकादशिनैः पशुभिः संज्ञप-
नादिप्रधानयागान्तं वनस्पतियागं कृत्वा प्राक् स्विष्टकृतः अध्वर्याज्यं संस्कृत्य स-
कृद्दहोतमाज्यं गृहीत्वा ओम् पुरुषदेवताभ्यो ब्रह्मादिभ्यः आहवनीये जुहोति
ओम् ब्रह्मणे स्वाहा १. क्षत्राय स्वाहा २. मरुद्भ्यः ३. तपसे ४. तमसे ५. इत्या-